

et mildere Klima og alle Betingelserne for en behageligere Existens.

Efterhaanden som saa Istiden ophørte, og Havet igjen steg, vilde Menneskene paa den lempeligste og naturligste Maade blive tvungne tilbage til de Landstrækninger, hvor deres Forfædre for Aartusinder siden havde levet. Heri ligger da en meget sandsynlig Forklaring af Springet mellem den palæolitiske og den neolitiske Tid. I Tidsrummet mellem disse to Perioder levede Menneskene langs det sænkede Havs Kyster, og

Vidnesbyrdene om deres datidige Existens ligge derfor nu begravne under Havets Overflade. Man behøver derfor ikke at undre sig over, at Mennesket har kunnet udholde Klimaets Barskhed under Istiden, hvis det virkelig har eksisteret paa den Tid, thi, som anført, vare Betingelserne fuldtud tilstede, for at det kunde føre en forholdsvis behagelig Existens og have rigelig Lejlighed til at gøre Fremskridt paa Kulturens Omraader, selv medens Istiden stod paa sit højeste.

Foreløbige Meddelelser om Jordskjælvene i Island i August og September 1896.

Ved Dr. phil. Th. Thoroddsen.

Hermed et Kort i Texten.

I et saa vulkansk Land som Island ere Jordskjælv naturligvis meget almindelige, og der gaar vel næppe noget Aar, uden at forskjellige Dele af denne store Ø rystes mere eller mindre. Jordskjælvne ere dog især knyttede til Midtpartiet af Island, hvor de moderne Vulkaner staa paa Revner i den underliggende Palagonittuf; Basaltegnene paa den nordvestlige Halvø og paa Østkysten have i den historiske Tid næsten helt været forskaanede for stærkere Jordrystelser. Naar man gjennemgaar de historiske Efterretninger om islandske Jordskjælv, viser det sig, at de især have været knyttede til 3 af Naturen begrænsede Omraader. De stærkeste Jordskjælv have især fundet Sted paa Nordlandet, i Egnene mellem Øfjord og Thistilfjord især i Nærheden af Húsavik, og paa det sydlige Lavland mellem Eyjafjallajökull og den Bjergkjæde, der gaar ud paa Reykjanes; især ere Egnene nedenfor Hekla og Bygderne Flói og Ølfus meget udsatte. Det tredje Omraade findes ved Faxebugten; her ere mindre Jordrystelser meget hyppige paa de vulkanske Brudlinjer, der omkredse denne store Bugt; dog have Jordskjælvne her sjælden gjort megen Skade.

Til al Lykke have de hyppige Jordrystelser i Island sjælden eller aldrig anrettet en saa betydelig Skade som de stærke Jordskjælv, som rystede det sydlige Island i August og September iaar. Det vil være bekjendt af Dagbladene, at disse Jordskjælv have foraarsaget umaadelige Tab, ødelagt en Mængde Gaarde og dræbt nogle Mennesker. Desværre haves der endnu paa Grund af Samfærdselforholdene kun ufuldstændige Efterretninger om denne Katastrofe, og man kan først næste Sommer vente en fuldstændig Oversigt over

Jordskjælvenes Forløb, Udbredelse og de Forandringer, de have foraarsaget i Jordbunden. Her ville vi kun give en kort Oversigt over de Efterretninger, som for Tiden haves og kunne anses for sikre, dog med alt muligt Forbehold med Hensyn til Detaillerne. De mest udførlige Efterretninger findes i Bladet „Isafold“.

Om Aftenen d. 26. August Kl. 9.50 opskræmmedes Bohoerne af Reykjavik af en usædvanlig heftig Jordrystelse, som dog her ikke anrettede nogen Skade; løse Ting, som Glas og Bøger, faldt hist og her ned fra Hylder og Vægge, Skilderier svingede frem og tilbage o. s. v. Denne Jordrystelse, der varede omtrent et Minut, begyndte med et temmeligt stærkt Stød, fortsattes med lidt svagere Rystelser og afsluttedes med et andet stærkt Stød, kraftigere end det første. Natten mellem d. 26. og 27. August føltes i Reykjavik flere Gange svage Rystelser, og næste Morgen Kl. 9¹/₂ kom endnu et heftigt Stød, kun lidt svagere end den stærke Jordrystelse Aftenen i Forvejen. Fra Fjældene nordfor Reykjavik, Akrafjall, Hafnarfjall og Lágafell, faldt nogle Fjældskred ned uden at anrette synderlig Skade. Man troede i Begyndelsen, at disse Jordrystelser havde en lignende Karakter som Jordskjælvne i Aarene 1887 og 1889, som udelukkende vare knyttede til Faxebugtens Brudlinjer og især ytrede sig heftigt paa Halvøen Reykjanes, ved Krisuvik og ved Fyrtaarnet, men i disse Egne havde man ligesom i Reykjavik kun følt svagere Rystelser, som ikke havde gjort nogen nævneværdig Skade. Ved Thingvallasøen havde Rystelserne derimod været betydeligt stærkere end i Reykjavik; der faldt dog ingen Huse ned; man hørte omtrent i en ³/₄ Time stærke Drøn, og Vandet

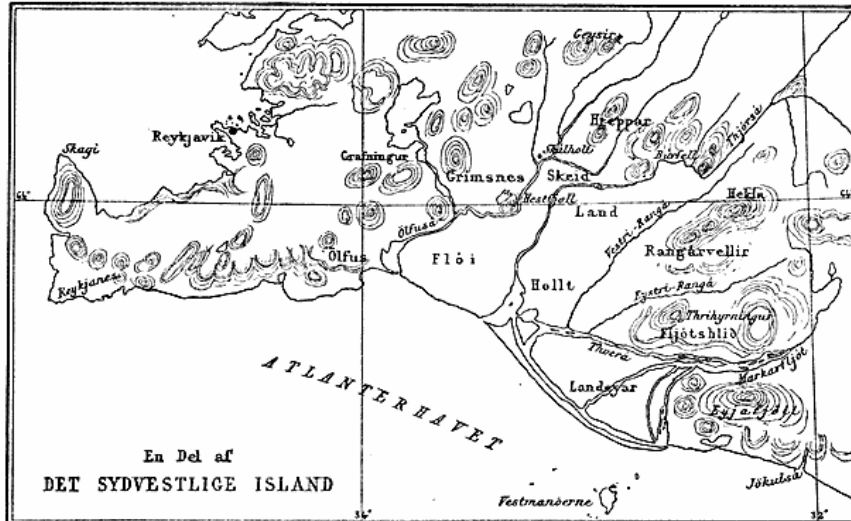
i Lavakløfterne ved Thingvellir, der ellers altid er særdeles klart og rent, blev grumset og udrikkeligt. Ved Efterretninger, der kom et Par Dage senere, fik man at vide, at disse Rystelser ved Faxebugten vare blevne foraarsagede af et meget stærkt Jordskjælv i Egnene sydvestfor Hekla, en Katastrofe, som havde haft de skrækkeligste Følger for de derværende Gaarde. Det nøjagtige Klokkeslet, da det første stærke Stød indtraf paa de forskjellige Gaarde, kan desværre ikke angives med Sikkerhed, da Urene paa de islandske Bøndergaarde næsten ingensteds vise den rigtige Tid; det er nemlig Skik og Brug i Høslættiden at lade Urene gaa 1 à 2 Timer for stærkt, for at Arbejdsfolkene skulle staa tidligt op. Ved alle Jordskjælv er det af stor videnskabelig Betydning at faa det rigtige Klokkeslet at vide, men dette kan i Island, som vi have set, ikke med tilstrækkelig Nøjagtighed bestemmes. Sognene syd- og sydvestfor Hekla hærgedes mest af Jordskjælvne d. 26. og 27. August, især Rangárvellir, Land og Holt østfor Thjorsaa og Eystri-Hreppur nordvestfor denne Elv. Da den første Rystelse indtraf, vare Folk paa de fleste Gaarde ved at gaa i Seng og styrtede halvt paaklædte ud i det Frie, gennem Vinduer og Husenes nedstyrtede Gavle, hist og her ud igjennem Revner i Taget. Dørene kunde ikke hurtigt nok faas op, enten vare de styrtede sammen eller fastklemte af Bevægelsen. Ved Jordskjælvet om Aftenen d. 26. blev i Rangarvallasysse efter de Beretninger, der haves, 50—60 Gaarde fuldstændigt ødelagte, og endnu flere blev mere eller mindre beskadigede. Som bekjendt, bestaar hver islandsk Gaard af 10—20 særskilte Huse og Staldbygninger. Ved de stærke Rystelser næste Morgen styrtede ingen nye Gaarde, men flere Ruiner faldt helt sammen, og endel Huse, der vare stærkt beskadigede den foregaaende Aften, ødelagdes nu fuldstændigt. Disse Jordskjælv synes liden eller ingen Forbindelse at have haft med Hekla eller andre nærliggende Vulkaner; de 3 Gaarde, der ligge nærmest Hekla (Selsund, Næfurholt og Galtalækur), slap næsten uskadte fra Katastrofen; den nordligste Del af Rangárvellir, Land og Eystri-Hreppur led mindre end de sydlige Dele af de samme Herreder; længere mod Syd, f. Ex. i Landeyjar, vare Jordrystelserne meget svagere og gjorde her ingen videre Skade.

Efter de foreliggende Efterretninger synes Jordrystelserne d. 26. og 27. August at have haft størst Intensitet paa Land, midt paa Rangárvellir, i Eystri-Hreppur og i den nordlige Del af Egnen Holt; den sydlige Del af denne Egn ('Asahreppur) led

derimod mindre. Detaillerede Oplysninger om de ødelagte og beskadigede Gaarde haves desværre endnu ikke. Paa Rangárvellir skulle 12 Gaarde være blevne helt ødelagte, de andre mere eller mindre beskadigede; paa Land ere de fleste Gaarde (efter de nyeste Beretninger 34 af 40) blevne ødelagte; her blev ogsaa flere Kreaturer dræbte af de nedfaldende Huse. I Eystri-Hreppur (Gnúpverjahreppur) ere af 31 Gaarde kun 4 (de sydligste) ubeskadigede; Præstegaarden Stóri Núpur blev helt ødelagt, og Kirken flyttedes paa Grunden og blev skjev. I Holt ødelagdes endvidere mange Gaarde, og i Vestri-Hreppur (Hrunamannahreppur) ødelagdes Gaarden Grafarbakki, hvor der findes flere varme Kilder; andre Gaarde i denne Egn led mindre Beskadigelser. Østfor Eystri-Rangá var Skaden mindre betydelig; i Hvolhreppur ødelagdes dog 7 Gaarde, men i Fljótshlid beskadigedes adskillige Huse; ved Eyjafjöll og i Landeyjar gjorde Jordskjælvne kun liden Skade, og østfor Jökulsá vare Rystelserne forholdsvis svage. Paa Vestmannøerne følte temmelig stærke Stød; store Klippeblokke og Fjældskred styrtede ned fra Fuglebjærgene, og en Mand blev dræbt af nedfaldende Sten. Svage Rystelser synes man at have følt over en stor Del af Landet, thi fra Isafjord paa den nordvestlige Halvø berettes der ogsaa om Jordrystelser, skjønt denne Handelsplads ligger omtrent 36 geografiske Mil fra Jordskjælvet Centrum. De islandske Gaardes Vægge ere, som bekjendt, byggede af Græstørv og Sten; indvendig ere Husene beklædte med Træ, og Taget er dækket med Græstørv; nogle Steder findes Vaaningshuse af Træ; de blev ingensteds helt ødelagte, men førtes dog af Grunden, blev skjeve og beskadigedes noget. Paa Gaarden Hvammur paa Land var der et nyligt bygget Træhus, 12 Alen bredt og 16 Alen langt; til begge Sider fandtes der 5 Alen brede Vægge af Græstørv og tilhuggede Lavablokke; Væggene faldt helt ned, men selve Huset hoppede en Alen ud fra Grunden, og Øjenvidner berette, at Husets Ender vekselsvis hævedes og sænkedes 4—6 Tommer under Rystelserne om Morgenen d. 27. Kirken paa Oddi, der ogsaa er af Træ, beskadigedes kun lidet, skjønt den ogsaa maa være bleven rystet, da Kirkeklokkerne ringede af sig selv.

Som vi have set, var det især Midtpartiet af Fladlandet mellem Thjorsaa og Fljótshlid, der hærgedes af Jordskjælvne d. 26. og 27. August. Alle Fjælde i Omegnen dannes af Palagonitbreccie og Tuf; Fladlandet bestaar derimod i Overfladen hovedsagelig af mægtige Flyvesandsdannelser og gammel Lava, men sandsynligt dannes Undergrunden her ogsaa af Tuf og

Breccie. Under Jordskjælvene har Overfladen faaet mange Revner, især paa Land og Rangárvellir; i Beretningerne nævnes en stor Spalte, der fra Thjorsaa gaar tværs over Land; denne Spalte skal være c. 2 Mil lang, men kun en $\frac{1}{2}$ til 1 Alen bred. En stor Mængde andre Spalter dannedes ogsaa især i Fjældsider og Skraaninger, og Klipper ere kløvede fra øverst til nederst. Paa Hrolfsstadahellir dannedes en Spalte under selve Gaarden, og Husene kløvedes; mange Spalter skulle ogsaa være blevne dannede ved Gaardene Thingskålar og Bolholt. Flere Lava høje spaltedes og faldt sammen, og en Mængde Fjældskred styrtede ned fra Bjærgsiderne. Midt paa Land, hvor Jordskjælvene vare stærkest, staa et isoleret Fjæld, Skardsfjall; Øjenvidner berette, at det under Jordskjælvene rystede sig, ligesom en Hund ryster Vandet af sig, naar den har svømmet. Fjældsiderne vare tildels græsbevoxede helt op til Kanten, men paa 12 Steder løsnedes Jordsmøntet oppe ved Klipperne og styrtede ned paa Fladlandet tilligemed Stenskræd og Dynd, saa at brede Stykker af det bare Fjæld kom tilsyne. I disse Egne findes mange Huler, der af Indbyggerne ofte benyttes som Hølader og Forraadshuse; mange af disse Huler faldt sammen, saa at Hø, Fødevarer og Bohave begravdes under Klippestykkerne. Flere Steder brød Vand frem, hvor det ikke før fandtes, og andre Steder forsvandt Bække og Vandsamlinger. Paa Gaarden Midhus i Eystri-Hreppur forvandlede under Jordskjælvet en tør Hjemmemark til en Sump, men den blev atter tør efter nogle Dage. Klare Bække og Kilder blev grumsede og urene; endogsaa den vandrige Elv Rangá vestri fik under Jordskjælvet en mælkehvid Farve; den store Flod Thveraa udtørredes under Jordskjælvet's Bølgebevægelse for nogle Øjeblikke, hvor den plejede at

være 2 Alen dyb. Jordskjælvene havde som sædvanlig stor Indflydelse paa de forskjellige Grupper af varme Kilder, der ere saa almindelige i disse Egne. Ved Vindás paa Land forsvandt en varm Kilde helt; ved Reykir paa Skoid blev en Kilde betydeligt varmere end før, og nogle nye, kogende Smaakilder dannedes, men under de senere Jordskjælv, d. 5. og 6. September, forsvandt det hele igjen, baade den gamle Kilde og de nye. En kogende Kilde ved Reykholt i Biskupstungur, som i Aaret 1889 kun sprudede $1\frac{1}{2}$ Fod højt, forandredes i dette Jordskjælv, saa at den siden en Gang hver Time kaster en 12 Fod høj Vandstraale tilvejs.

Mærkværdigt nok gik intet Menneskeliv tabt under disse voldsomme Jordskjælv; kun paa Vestmannøerne blev, som før bemærket, en Mand dræbt. Den skete Skade paa Huse, Bohave, Madvarer o. s. v. var umaadelig stor; Gangklæder og Sengklæder laa mange Steder begravede under Ruinerne, saa Folk manglede det nødvendigeste; Køerne malkede daarligere end de plejede, da de

ikke kunde ligge inde om Natten, og desuden var der stor Mangel paa Spande, Bøtter o. lgn., da alt var blevet begravet og ødelagt; Hølader og Høstakke vare mange Steder faldne ned, og der var ikke Arbeidskraft nok til at bjærge Høet fra at fordæres af paakommende Regn og Fugtighed, da man først maatte bygge nogle Hytter for Mennesker og Kreaturer. Indirekte led Bønderne ogsaa store Tab derved, at Høhøsten, der var trukket ud paa Grund af vedholdende Regnvejr, standsede saa sent paa Aaret, da Befolkningen strax maatte tage fat paa Opbygning af Boliger for Vinteren. Til al Lykke vare Faarene endnu ikke drevne hjem fra Sommergræsgangene, ellers vilde de sikkert være blevne dræbte i Hundrede- eller Tusindvis, thi de fleste Kreaturhuse i de hærgede Egne faldt sammen.

Skade paa Huse, Bohave, Madvarer o. s. v. var umaadelig stor; Gangklæder og Sengklæder laa mange Steder begravede under Ruinerne, saa Folk manglede det nødvendigeste; Køerne malkede daarligere end de plejede, da de

Dagene fra d. 27. August til d. 4. September fortsattes Bevægelserne stadigt med svage Rystelser og mindre Stød, saa at Folk i de hjemsogte Egne laa i Telte om Natten; egentlige Telte havde man dog kun de færreste Steder i tilstrækkelig Mængde, og Folk maatte hjælpe sig med, hvad der var for Haanden. Man lavede improviserede Hytter af Brædestykker og sønderbrudt Tømmer fra de nedfaldne Huse og dækkede dem med sammensyede Sengetæpper og lignende; det Bohave, der var blevet bjærget fra de nedfaldne Huse eller gravet ud af Ruinerne, laa spredt rundt omkring; Børnene legede mellem Ruinerne, som om intet var hændt, medens de voxne vare ivrigt beskæftigede med at udbedre og opføre nogle Hytter til Beboelse, da man hver Dag kunde vente, at Efteraarsvejret med Kulde, Blæst og Regn eller maaske Sne kunde indfinde sig. Til al Lykke var Vejret i denne Tid ualmindelig mildt.

D. 5. September Kl. 10 $\frac{1}{2}$ om Aftenen rystedes Sydlandet endnu en Gang af et voldsomt Stød, der varede omtrent et Minut. Nu havde Jordskjælvets Centrum flyttet sig mod Vest; Rystelserne vare i de østlige Egne, f. Ex. paa Rangárvellir, ikke nær saa voldsomme som under det første Jordskjælv. De Huse, der her vare blevne staaende, beskadigedes ikke; kun nogle ny opførte Græstørvægge faldt ned. Jordrystelsernes Intensitet var nu tiltagende mod Vest; allerede vestfor Vestri-Rangá i Holtt og Land havde Jordskjælvet været stærkere; nogle nyopførte Huse faldt ned, og Kirken paa 'Arbær flyttedes paa Grunden. Rystelserne havde dog i disse Egne ikke været nær saa voldsomme som vestligere, vestfor Thjorsaa i Bygderne Skeid, Flói og Ølfus. Disse Egne, som vare blevne forskaanede for Ødelæggelser i det første Jordskjælv (d. 26. August), led nu frygteligt. Over 100 Gaarde styrtede sammen; Fjældsiderne vare indhyllede i Damp af de utallige Fjældskred, der styrtede ned med saa øredøvende Drønen og Brusen, at Folk ikke kunde høre hverandre, om de saa raabte, alt hvad de kunde. Ved Jordskjælvet d. 5. September Kl. 10 $\frac{1}{2}$ om Aftenen ødelagdes Gaardene mellem Thjorsaa og Ølfusaa, paa Skeid og Flói, men Bevægelsen var dengang svagere i Ølfusbygden vestfor Ølfusaa; Jordrystelserne vare dog her saa stærke, at de jog Beboerne af Sengen ud i det Frie. Dette var et stort Held, thi samme Nat Kl. 2 kom der endnu er frygteligt Jordskjælv, der næppe varede $\frac{1}{2}$ Minut, og som i et Nu forvandlede 30 Gaarde i Ølfus til Ruiner og beskadigede 30 andre meget. Her vilde sikkert en Mængde Mennesker have mistet Livet, hvis de ikke før vare blevne opskræmmede

og havde flygtet ud af Husene. Dette sidste Jordskjælv var derimod svagere østfor Ølfusaa; Stødenes Rækkefølge og Styrke vise, at Jordskjælvcentret har flyttet sig fra Øst til Vest, fra Rangárvellir til Ølfus.

Jordrystelserne vare Natten mellem d. 5. og 6. September saa kraftige, at intet Menneske kunde staa oprejst, hvor de vare stærkest; Folk maatte ligge paa Jorden og holde fast i Sten og Tuer. En Mand paa Urridafoss i Flói slyngedes fra Sengen ud paa Gulvet; et 4 Alen langt og 2 Alen bredt Bord kastedes om og vendte Benene i Vejret. Det er forbavsende, at de fleste kunde bjærge Livet under denne pludselige Katastrofe; kun et Sted, paa Gaarden Selfoss, omkom to Mennesker, Bonden og hans Kone; Taget faldt ned paa dem i Sengen, og de blev kvalte; de andre Beboere fik heller ikke Tid til at komme ud af Dørene, men slap ud igennem Revner paa Taget. Flere Steder blev Folk gravede ud af Ruinerne, uden at de havde taget videre Skade. Paa Urridafoss fik en Mand slemme Saar ved at slaa et Vindue ud; han slap dog ud af Vinduet, før Huset styrtede sammen, tilligemed en Snes andre Mennesker, der opholdt sig i det samme Værelse. Mange Folk havde paa et hængende Haar mistet Livet, men blev frelste som ved et Mirakel. Paa Gaarden Bolholt havde en Kone en halv Time før Jordskjælvet d. 26. August født et Barn; hun blev baaren igennem et Vindue ud i en Kartoffelhave, hvor man opslog et Telt over hende; en Uge senere var hun fuldkommen rask.

Natten mellem d. 5. og 6. September styrtede, som før bemærket, 30 Gaarde i Ølfus sammen, paa Skeid 10, Hreppar omtrent 30, i Flói omtrent 40 og desuden 4 Gaarde i Grimsnes, alle beliggende ved Hestfjall og nogle i Grafningur. Et Skib, som kom til Eyrarbakki d. 6. September, havde den foregaaende Aften befundet sig 2 Mil fra Vestmannøerne og fik her et saa stærkt Stød, som om Skibet var sejlet paa et Skjær, skjønt der var 100 Favne Vand paa Stedet. Den nye Hængebro over Ølfusaa blev betydeligt beskadiget, men efter de sidste Efterretninger har man atter begyndt at gjøre den istand; Hængebroen over Thjorsaa har taget mindre Skade og kan vel let repareres. Handelsstedet Eyrarbakki og de nærmest liggende Gaarde led ingen videre Skade, skjønt Rystelserne ogsaa her vare temmelig stærke. Bevægelsen synes at have forplantet sig helt til Nordlandet, thi en Gaard i Vatnsdalur ('As) skal være bleven lidt beskadiget.

Dette Jordskjælv synes at have været endnu stærkere end det første d. 26. og 27. August; det ledsagedes af skrækkelige Drøn og Bragen, saa Folk

troede, at Himmel og Jord skulde forgaa; især maa Jordskjælvet i Ølfus Kl. 2 om Natten have været skrækkeligt. Folk stod, efter at de først vare flygtede ud af Husene om Aftenen Kl. 11, skrækslagne i Grupper paa Marken, der gyngede under dem som i Søgang; Natten var mørk og dertil taaget; Rummelen og Drønene gjenlød fra det ene Fjæld til det andet, saa at man ofte ikke kunde høre Ørenlyd; Jorden rystede hele Natten, skjønt Stødet Kl. 2 var det haardeste og mest ødelæggende. Den vandrige Flod Ølfusaa, der ser ligesaa betydelig ud som Rhinen ved Bonn, danner udenfor Bygden en stor Lagune; Elven brød frem med en voldsom Kraft, og der hævede sig en Flodbølge af 16 Fods Højde, saa man var i en dødelig Angst, for at den lavtliggende Bygd skulde blive oversvømmet, hvilket dog ikke skete. Under dette Jordskjælv dannedes der i Ølfus i det saakaldte Hveragerdi en ny Springkilde af store Dimensioner; det nydannede Bassin, der har en elliptisk Form, har en Længde af 6 Favne og 2 Favnes Bredde; herfra kastedes Vand og svovlblandet Dynd 10—12 Alen tilvejs. Mellem Udbruddene koger og bobler det nede i Kjedelen, der har en Dybde af 8—9 Alen ned til Vandspejlet. Den saakaldte lille Geysir ved Reykir paa den anden Side af Dalen, der nu i flere Aar ikke har sprudet, gjenoptog ved Jordskjælvet sin gamle Virksomhed og spruder nu vexelvis med den nye Geysir. Under disse senere Jordskjælv dannedes der ogsaa en Mængde Revner i Jorden; den største skal være bleven dannet paa Skeid og ligge fra Nord til Syd; enkelte Jordstykker i de hærgede Egne synes at have bevæget sig meget mindre end andre, saaledes blev flere Gaarde i Nærheden af Selfoss staaende næsten ubeskadigede, medens denne Gaard og andre i Nærheden fuldstændigt ødelagdes.

I de nærmeste Dage efter d. 6. September følte man endnu stadigt svagere Jordrystelser, bl. a. et temmeligt stærkt Stød i Reykjavik d. 10. September Kl. 11²¹ Fm. Dette Stød gjorde dog, efter hvad der vides, ingen Skade hverken dér eller i Sydlandet. Om Bevægelserne senere ere blevne fortsatte, vides endnu ikke. Det kan endvidere nævnes, at der i Begyndelsen af August kom et stærkt Jökelløb i Markarfljót og Thveraa, men rimeligvis staar dette Jökelløb ikke i nogen Forbindelse med Jordskjælvene.

Efterretningerne om Jordskjælvene ere endnu altfor mangelfulde til, at man deraf kan drage sikre Slutninger med Hensyn til Jordskjælvet Aarsager, men nogle Hovedpunkter kunne dog allerede fastslaaes. Folk ere ofte tilbøjelige til at tro, at Jordskjælvene skyldes Vulkanerne, og at de bebude et Udbrud af en eller anden nærliggende Vulkan, men de stærkeste Jordskjælv staa som oftes slet ikke i Forbindelse med Vulkanudbrud. Skjønt Vulkanernes Eruptioner som oftest ledsages af Jordrystelser, er det derfor ingenlunde givet, at ethvert Jordskjælv nødvendigvis efterfølges af et Udbrud. Jordskjælvene i Island staa næsten altid i Forbindelse med Sænkingsbevægelser i Jordskorpen, og Rystelserne følge især de Brudlinjer, der begrænse Sænkingsomraader. Islands sydlige Lavland er et udpræget Sænkingsomraade, der omgives af en stejl Fjældrand af Tuf og Breccie med Brudlinjer, der strække sig fra Thrihyningur over til Burfell ved Thjorsaa og følge derpaa Højlandets Rand over Hreppar til Grimsnes og Ølfus; langs disse Brudlinjer findes der mange varme Kilder og hist og her ogsaa Kraterrækker. Alle de kjendte større Jordskjælv paa dette Omraade ere foraarsagede af Forstyrrelser og Bevægelser paa disse Brudlinjer, saaledes f. Ex. det store Jordskjælv 1784, der meget ligner dette sidste. Som man af det foregaaende vil have set, have Jordskjælvene i August og September iaar, ligesom Jordskjælvet 1784, vandret efter en Linje fra Øst til Vest. Denne Stødlinje lader sig endnu paa Grund af mangelfulde Efterretninger ikke bestemme med Sikkerhed, men den synes at have strakt sig i en Bue fra Rangárvellir over Land til Skeid, Grimsnes og Ølfus. Den Del af Landet, som efter Gaardenes Ødelæggelse at dømme er bleven mest rystet, synes ogsaa at danne en omtrent 2—4 Mil bred Strimmel, der strækker sig fra Thveraa op efter i en Bue over til Ølfus, hvor den følger Bjergkjædens bratte Affald ud imod Havet. De Herreder, der indenfor denne Bue ligge nærmere Havet, led meget mindre og ligeledes de Egne, der laa nordfor den. Efter de Beretninger, der allerede gives, synes man at kunne slaa fast, at disse voldsomme Rystelser, ligesom andre tidligere, have været „tektoniske“ Jordskjælv foraarsagede af Forskydninger paa de Brudlinjer, der omgive det sydlige Lavland.